

**Journal
Accounting & Finance**

**Polotsk
State University**

Theory & Practice of Management for Economic Development

International Scientific & Practical Conference

October 10, 2019

Kyiv, Ukraine

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ «ОБЛІК І ФІНАНСИ»
ПОЛОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ)

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(10 жовтня 2019 р., м. Київ)

Посвідчення УкрІНТЕІ № 498 від 17 вересня 2019 року

Київ
ТОВ «ВІПО»
2019

УДК 005.332.2:330

Т 11

Матеріали публікуються в авторській редакції

Рекомендовано до друку Редакційною колегією журналу «Облік і фінанси» (протокол № 4 від 16.10.2019 р.)

Теорія та практика управління розвитком економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (10 жовтня 2019 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. 480 с.

Вміщені у збірнику доповіді торкаються теоретичних і практичних аспектів управління розвитком економіки в сучасних умовах. Зокрема, серед об'єктів наукових досліджень: електронний документооборот; вплив діджиталізації на процеси управління; розвиток «зеленої» економіки та агротуризму; проблеми децентралізації; механізми прямого і непрямого оподаткування; інноваційні технології та штучний інтелект; аутсорсинг в системі HR-менеджменту; демографічні чинники економічного зростання та інші.

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів, які цікавляться розвитком економічної науки.

Теория и практика управления развитием экономики: материалы Междунар. науч.-практ. конф. (10 октября 2019 г.; г. Киев) / Отв. за вып. С. Остапчук. К.: ООО «ВІПО», 2019. 480 с.

Содержащиеся в сборнике доклады касаются теоретических и практических аспектов управления развитием экономики в современных условиях. В частности, среди объектов научных исследований: электронный документооборот; влияние диджитализации на процессы управления; развитие «зеленой» экономики и агротуризма; проблемы децентрализации; механизмы прямого и косвенного налогообложения; инновационные технологии и искусственный интеллект; аутсорсинг в системе HR-менеджмента; демографические факторы экономического роста и другие.

Издание предназначено для научных работников, практиков, преподавателей, аспирантов и студентов экономических специальностей, а также для широкого круга читателей, интересующихся развитием экономической науки.

УДК 005.332.2:330

© Журнал «Облік і фінанси», 2019
© Автори, 2019

<i>Сидоренко-Мельник Г.М., Вакуленко А.О.</i> Класифікація фінансової стійкості підприємства як інструмент аналізу	231
<i>Сидоренко-Мельник Г.М., Вороний К.О.</i> Порівняння вітчизняних та зарубіжних підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства	234
<i>Сидорук О.С.</i> Фінансова стратегія розвитку підприємства та порядок її формування	237
<i>Скляренко В.О.</i> Управління кредитно-інвестиційним портфелем банку	241
<i>Sokol K.O.</i> Economic aspects and fundamentals of corporate income tax in Ukraine	243
<i>Солодка С.Є.</i> Вплив процесу «очищення» банківської системи на економіку України	246
<i>Стащук О.В., Савчук Л.С.</i> Фактори впливу на інвестиційну безпеку держави в умовах євроінтеграційних процесів	248
<i>Тимошенко О.В., Ярошик М.Ю.</i> Оцінка дисбалансів сучасного стану державних фінансів України	250
<i>Токар А.В., Яковенко С.Л.</i> Фінансові інструменти економічного розвитку держави	254
<i>Трифонов О.Д., Макаренко В.М.</i> Управління державним боргом та вирішення проблем його обслуговування	256
<i>Федас Т.М.</i> Еволюція системи гарантування вкладів в Україні	260
<i>Хитрич В.О.</i> Теоретичні основи дослідження фінансової спроможності підприємства	263
<i>Чорнобай О.П., Сова О.Ю.</i> Вплив інноваційно-інвестиційної діяльності на забезпечення економічної стійкості підприємства	267
<i>Чуницька І.І.</i> Узгодження сучасних викликів та можливостей розвитку фінансового ринку як передумова реальності й ефективності стратегічної траєкторії його розвитку	270
<i>Шуневич А.С., Румик І.І.</i> Оптимізація механізму адміністрування та справляння акцизного податку	275
<i>Янович А.О.</i> Управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств в умовах виходу на зовнішні ринки	279
<i>Яриш О.В., Гавриленко К.Ю.</i> Детермінанти розвитку фінансового сектору України	282

Таблиця 1

Фактори впливу на інвестиційну діяльність на мезоекономічному та мікроекономічному рівнях

Мезоекономічний рівень	Мікроекономічний рівень
Рівень індустріалізації регіону	Рівень менеджменту на підприємствах
Інвестиційна привабливість регіону	Якість і конкурентоспроможність продукції
Історично сформована спеціалізація в регіоні	Рівень фізичного і морального зносу основних засобів
Ефективність регіональної інвестиційної політики	Перспективи розвитку суб'єкта підприємницької діяльності
Створені умови в регіоні для залучення іноземних інвестицій	Фінансовий стан підприємства та рівень його фінансової безпеки
Рівень розвитку регіональної інфраструктури	Наукова обґрунтованість інвестиційної політики на підприємстві
Рівень інвестиційного ризику в регіоні	Активність суб'єктів господарювання на фондовому ринку
Ефективність проведеної соціально-економічної політики в регіоні	Інвестиційна привабливість підприємства

Джерело: систематизовано авторами на основі [4].

Список використаних джерел:

1. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2017. 405 с.
2. Федоренко В. Г. Іноземне інвестування економіки України: Навч. посібник. К.: МАУП, 2015. 270 с.
3. Івахненко І. Інвестиційна діяльність в Україні: сучасний стан та можливості її активізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 2. С. 7–9.
4. Томарева В. В. Оцінка інвестиційного клімату України та її регіонів. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

ТИМОШЕНКО О.В., к.е.н.,
доцент кафедри фінансів та банківської справи,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ЯРОШИК М.Ю., магістр 1-ого року навчання,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

**ОЦІНКА ДИСБАЛАНСІВ СУЧАСНОГО СТАНУ ДЕРЖАВНИХ
ФІНАНСІВ УКРАЇНИ**

Сучасний стан державних фінансів України сформувався під впливом низки деструктивних зовнішніх та внутрішніх викликів, що загострили їх дисбаланси і водночас актуалізували питання забезпечення ефективної бюджетної політики

держави. Основними із цих чинників стали такі:

- високий рівень перерозподілу ВВП через бюджетну систему;
- надмірне боргове навантаження та зростання частки видатків державного бюджету на обслуговування державного боргу;
- зростання видатків на сектор оборони та соціальний захист постраждалих груп громадян внаслідок збройного конфлікту на Сході держави;
- низька якість надання державних соціальних послуг під час збереження значної частки соціальної складової у структурі бюджетних видатків;
- високий рівень централізації бюджетних коштів та низька частка власних фінансових ресурсів у доходах місцевих бюджетів;
- зростання обсягів дотаційності Пенсійного фонду України коштом державного бюджету та нереформованість пенсійної системи;
- загострення дисбалансів у грошово-кредитній сфері, девальвація національної валюти та високий рівень інфляції.

Так, аналізуючи результати виконання доходної та видаткової частин бюджету за 2009-2018 роки, очевидним є його незбалансованість та наявність дефіциту державного бюджету, проте позитивним моментом є суттєве в 2,3 рази зменшення його частки по відношенню до ВВП (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка доходів і видатків Зведеного та Державного бюджету України
за 2009-2018 роки**

Роки	Зведений бюджет				Державний бюджет			
	Доходи, млрд. грн.	Видатки, млрд грн	Дефіцит бюджету,		Доходи, млрд. грн	Видатки, млрд грн	Дефіцит бюджету	
			млрд. грн	у % до ВВП			млрд. грн	у % до ВВП
2009	273,0	307,4	37,3	4,1	209,7	242,4	35,5	3,9
2010	314,5	377,8	64,7	5,8	240,6	303,6	64,3	5,7
2011	398,6	416,9	23,1	1,7	314,6	333,4	23,6	1,7
2012	445,5	492,4	50,8	3,5	346,1	399,5	53,4	3,7
2013	442,8	505,8	63,6	4,2	339,2	403,4	64,7	4,3
2014	456,1	523,1	72,0	4,6	357,1	430,2	78,1	5,0
2015	652,0	679,9	27,9	2,4	531,5	576,8	45,2	2,3
2016	782,7	835,6	52,9	2,2	616,3	684,9	70,2	2,9
2017	1017,0	1057,0	40,0	1,3	793,4	839,4	46,0	1,6
2018	1184,3	1250,2	65,9	1,8	928,1	985,8	59,2	1,7

Джерело: складено авторами на основі [1; 2].

Складне переплетіння бюджетних дисбалансів України протягом періоду аналізу характеризувалося наступними тенденціями.

По-перше, зберігся високий рівень перерозподілу ВВП через бюджетну систему України, що свідчить про збереження високого рівня державних зобов'язань щодо надання суспільних благ та послуг. Так, частка доходів зведеного бюджету по відношенню до ВВП протягом 2015-2018 років склала

32,8 %-34,1 % проти середнього рівня за 2009-2014 роки – 29,9%, що є результатом суттєвих змін бюджетно-податкового законодавства за період аналізу [1; 2].

По-друге, основним чинником зростання доходів як зведеного, так і державного бюджету є збільшення податкових надходжень. Варто відмітити, що за період аналізу податкові надходження зросли більш, ніж у 5 разів, а доходи зведеного та державного бюджету в цілому в 4,3 та 4,4 рази відповідно [1; 2]. Цьому сприяли як зміни у податковому законодавстві, так і інфляційний чинник.

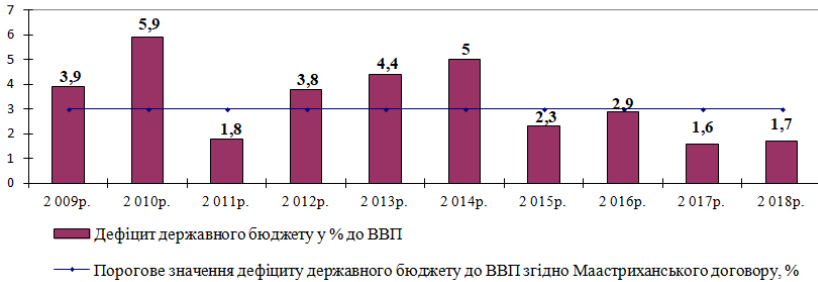
По-третє, з 2016 року змінилася структура видатків зведеного бюджету України. Зокрема, спостерігаємо поступове зростання частки видатків місцевих бюджетів до 45,1% у 2018 році проти 41,3 % у 2009 році та 40,7 % у 2015 році, що є результатом внесених у 2015 році змін до окремих статей Бюджетного та Податкового кодексів України та розвитку нових підходів до побудови взаємовідносин між державним та місцевими бюджетами [1; 2].

По-четверте, витратна частина державного бюджету ілюструє відсутність у розрізі функціональної класифікації єдиного тренду, що обумовлено трансформацією структури видаткової частини бюджету внаслідок впливу низки економічних, суспільно-політичних та демографічних чинників. Переважна більшість видатків державного бюджету (від 25,7 % у 2009 році до 30,3 % у 2018 році) спрямована на забезпечення міжбюджетних відносин, що свідчить про підвищення залежності органів місцевого самоврядування від державних органів влади незважаючи на декларацію розширення повноважень та надання місцевим бюджетам адекватних фінансових ресурсів [1; 2]. Щодо фінансування економічної діяльності спостерігаємо тенденцію зменшення видатків державного бюджету на економічну діяльність з 13,7 % у 2009 році до 6,5 % у 2018 році або в 2,1 рази, тобто держава не стимулює та не вкладає кошти в розвиток економіки, а все більше накопичує борги (частка коштів на обслуговування державного боргу зросла в 3,1 рази. Також спостерігаємо у 2,2 рази скорочення витрат з державного бюджету на освіту, що пояснюється передачею відповідних повноважень на місця з фінансуванням за рахунок освітньої субвенції. Крім цього, варто відмітити, що у 2015-2018 роках у зв'язку з військовими подіями на сході України зросли потреби у фінансуванні обороноздатності країни, відповідно частка видатків державного бюджету на оборону країни зросла у 2,5 рази.

По-п'яте, зберігається та збільшується необхідність суттєвої бюджетної підтримки та покриття дефіциту Пенсійного фонду України. На фінансування пенсійних виплат у 2018 році було направлено з державного бюджету 150,1 млрд. грн., що склало 42,6 % загальних надходжень коштів до Пенсійного фонду України, при цьому у 2009 році аналогічні видатки склали 48,5 млрд. грн. або 31,9 % [1; 2]. Варто зауважити, що дефіцит Пенсійного фонду України за 2009-2018 роки зріс у 3,1 рази, отже пенсійна система України потребує подальшого реформування з метою зменшення її дефіцитності і наближення до європейських стандартів.

По-шосте, нагромадження протягом попередніх років структурних деформацій економіки призводило до обтяження бюджету та спричиняло

відволікання значних ресурсів на надання дотацій Національній акціонерній компанії «Нафтогаз України», підтримку банківської системи та Пенсійного фонду України тощо. Наявність системного дефіциту бюджету в країні обмежує її економічний потенціал, веде до регресивних процесів в економіці та зuboжіння населення. На сучасному етапі, враховуючи прагнення України до європейської інтеграції, Уряд орієнтується на критерій, яким мають відповідати країни, що вступають в Європейський Союз згідно з Маастрихтським договором. Як результат, варто відмітити позитивний момент у розвитку бюджетно-податкової сфери України у 2015-2018 роках – дефіцит, рівень якого відповідає вищезазначеним вимогам (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка відношення дефіциту державного бюджету України до ВВП за 2009 – 2018 роки, %

Джерело: складено авторами на основі [1; 2].

По-сьоме, в умовах посилення впливу на вітчизняну економіку несекономічних чинників, зокрема воєнних, інформаційних, соціальних, адміністративних, а також безпосереднього і опосередкованого впливу інших держав, важливого значення набуває оцінка дисбалансів боргової політики. Варто відмітити, що за останні роки (2014-2017 рр.), борги країни перед іноземними і внутрішніми кредиторами зросли вдвічі [1; 2]. Проте позитивним моментом є наближення у 2018 році відношення державного боргу до ВВП в Україні до критичного рівня, рекомендованого Маастрихтським договором. А досягти цього вдалося завдяки реструктуризації частини боргу в 2015 році, проведенню структурних реформ і відновленню зростання економіки країни в останній звітний період. Проте варто акцентувати увагу, що незважаючи на позитивні зрушення щодо боргового навантаження України відносно ВВП, його рівень залишається одним з найвищих показників у Східній Європі, а обсяг сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу залишається значним тягарем для державного бюджету.

Таким чином, проведене дослідження дозволило виокремити суттєві проблемні аспекти функціонування державних фінансів та дійти висновку, що забезпечити злам негативних тенденцій зможе лише нова якість бюджетної політики держави та нові підходи до функціонування бюджетної системи в цілому.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://http://www.treasury.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

ТОКАР А.В., студентка,

Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу

ЯКОВЕНКО С.Л., викладач вищої категорії,
голова циклової комісії «Бухгалтерський облік»,

Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

На сучасному етапі економічних перетворень посилюється вплив фінансового регулювання держави на процеси економічного відтворення. Тому існуючі моделі економічного розвитку певним чином трансформуються шляхом адаптації фінансових інструментів стимулювання соціально-економічного розвитку інших моделей, одночасно використовуючи власні складові фінансового механізму економічного зростання. Необхідність фінансування пріоритетних заходів реалізації відповідної моделі економічного розвитку значним чином впливає на механізм формування та використання фінансових інструментів політики держави. Ступінь ефективності реалізації фінансових інструментів державної політики економічного розвитку буде визначатись рівнем урахування потреб та інтересів суб'єктів фінансової системи та суспільства у цілому.

Фінансові інструменти державної політики економічного розвитку є складовою соціально-економічного розвитку, яка ґрунтується на використанні та реалізації сукупності економічних, правових та організаційних заходів, методів, форм, механізму фінансово-економічного регулювання відповідно до стратегічних пріоритетів розбудови держави з метою забезпечення збалансованого, довгострокового розвитку національної економіки, врахування комплексу соціально-домінантних інтересів і потреб суспільства в розрізі його продуктивних груп та кластерів. Відповідно, під економічними заходами слід розуміти цілеспрямоване використання фінансових інструментів впливу на систему суспільних відносин, яка визначає фінансово-економічну мотивацію, інтереси та поведінку суб'єктів фінансової політики держави.

Визначено, що основною метою формування та практичного використання фінансових інструментів державної політики є забезпечення фінансової політики країни шляхом створення відповідних умов для економічного зростання. Вагомими складовими фінансової політики і бюджетна, податкова, інвестиційна, грошово-кредитна та соціальна політика.